

SPECIAL ATTENTION: Translation Pool

H
May 10
D/J-9485

HUNGARY

FOREIGN RELATIONS (1502 - 122)
RE-EMIGRANTS (2700 - 812.5)

810

"OLD EXILES" REACTION TO REGIME "REGULARIZATION OF
CITIZENSHIP" DECREE

SOURCE RELIABILITY: Usually reliable.

DATE OF OBSERVATION: Until 19 April 1961.

ENGLISH SUMMARY: News of the Hungarian Council of Ministers Decree on the "Regularization of Citizenship" has to date reached only a very small number of "old" pre-1956 refugees. There is therefore no general reaction at this time.

Of those aware of the decree, a 1945 refugee asked to express his opinion stated that what the Communists decree is "uninteresting". "As far as I am concerned", he said, "the present government does not exist and its decisions do not apply to me."

Several exiles who came to Austria between 1945 and 1948 said they knew nothing of the decree but that, if it exists, it can only be redefection bait. Anyone who avails himself of the decree's provisions, they said, does so without due consideration: he would change his status for the worse, lose the right of political asylum and, possibly, even be deprived of the right to live in Austria since his action would mean taking up contact with the Communist regime in Hungary. A "consular passport" would give him not more but less freedom of movement in the West.

To substantiate his objections to the decree one of the exiles quoted the case of 1956 refugees living in France who participated in an excursion trip to Hungary. Upon their return to France, he said, the refugees were informed they had lost the right of political asylum, that they must apply to the Hungarian Legation for passports and then ask the French authorities for residence permits. This incident, said the exile, shows clearly what he and his fellows can expect if they make use of the decree's provisions.

The decree does not even facilitate visits to Hungary, pre-1956 exiles say, because they have nearly all acquired

(over)

Austrian citizenship and, provided they are not politically active against the regime, can participate in excursions or travel individually to the home country without endangering themselves.

The decree, the "old exiles" say, will in effect serve to attract attention to double-citizenship and to persuade emigrants to "regularize" their status by making arrangements to cut their ties to the Hungarian state.

EVALUATION COMMENT: The report describes the reaction of some Hungarian exiles in Austria to the decree of the Council of Ministers introducing the so-called "consular passport". The respective decree was published in the 31 March 1961 issue of the Hungarian Gazetteer.

The case of Hungarian exiles living in France who visited Hungary last summer is known from earlier reports. It is, however, new to us that the participants of the trip to Hungary lost their asylum rights, because according to our earlier information they were only warned by French authorities that a repetition of the case might cause ultimate troubles, e.g. the losing of asylum rights.

x x x

Ugy a BÉCSI, mint a GRAZI régi menekültek közül csak kevesen tudnak a BUDAPESTI kormány állampolgársági és utiokmányrendeletéről. Akik pedig tudnak, igen kevés érdeklődést mutatnak iránta.

A kérdezettek egyike - 1945-ös menekült -, BÉCSI lakos, biztos megélhetéssel rendelkező 52 éves vállalati tisztviselő (NU), aki két (genfi) utiokmánnyal több ízben járt már a nyugati államokban, kijelenti, hogy hallott ugyan a rendelkezésről, de nem érdekli. Állampolgársága tekintetében a számára nem létező kommunista kormány nem intézkedhet, s ha intézkedik, azt ő statusügyekben nem tartja érvényesnek. Bármikor felveheti az osztrák állampolgárságot és ezzel részére az állampolgársági kérdés végleges elintézését nyer. Egyetlen ami érdekelné, a hazautazási lehetőség; de nézete szerint, ez nem lenne veszélymentes.

Többen - 1945-48-as menekültek - nem ismerik a kormányrendeletet, most hallanak először felőle. Nem lényegbevágó eltéréssel mindnyájan úgy vélik, hogy mindazok, akik a csalogatásnak felülnek, "konzuli utilevelet" kérnek és kapnak, előnytelenebb helyzetbe kerülnek, mint amilyenben ezideig voltak. Kiteszik magukat annak, hogy menedékjogukat elvonják, és esetleg tartózkodási engedélyt sem kapnak Ausztriában. A tartózkodási

dási engedély megtagadását biztosan nem azzal indokolják meg az osztrák hatóságok, hogy az illető "kapcsolatba lépett a magyarországi kommunista kormánnyal", hanem valami más jogcímet hoznak fel, de a valódi ok ez lesz. Nem is beszélve arról, hogy a "konzuli utlevéllel" való utazás Nyugateurópában - még a genfi egyezmény alapján kiállított utiokmánnyal szemben is - nagyobbfoku korlátozást jelentene.

Kivételt képeznek azok, akik eddig is foglalkoztak a hazatérés gondolatával, de elhatározásra eddig félelemből nem jutottak. Ennek az egyetlen kategóriának - bizonyára még régi menekültek között is van ilyen - feltétlenül előnyt jelent a rendelkezés.

FRANCIA PÉLDA

FRENCH INCIDENT GIVES WARNING

Példaként megemlíti egyikük (NU) egy 1960 augusztus-szeptemberben Franciaországban történt esetet: magyarországi társasutazást rendeztek a "Magyarok Világszövetsége" meghívására. A résztvevők zöme - nem menekült - régi magyar volt. Néhány 1956-os menekült is érdeklődött az utazás iránt. Részt vehetnek-e s ha igen, garantálják-e a visszatérési lehetőséget. A rendező bizottság részéről FÖLDVÁRYné (?) közvetítette kérésüket a magyar hatóságok felé. A válasz kedvező volt. "Aki a láttamozást megkapja, mehet és vissza is térhet." Többen nem hittek a garanciában és visszaléptek, néhányan viszont elutaztak. Ezeket visszatérésük alkalmával a franciák már a határon figyelmeztették, hogy "ideiglenes beutazásukat francia területre engedélyezik ugyan, de felhívják őket, hogy a PARISI magyar követségtől szerezzenek utlevelet és annak alapján kérjenek tartózkodási engedélyt. Politikai menedékjogukat elvesztették".

Az érintettek további sorsáról a régi menekült (NU) nem tud. "Ahhoz azonban - hangsúlyozza - hogy milyen magatartást tanusítsanak a magyar emigránsok az új rendelettel szemben, ez az eset igen jó példa."

Külön is nyilatkozik egy körülbelül 40 éves, 1945-ös emigráns (NU), a volt Hunyadi pánccélos hadosztálybeli tiszt:

Már 1950-ben megkapta az osztrák állampolgárságot, megélhetése biztosítva van, megnősült, felesége osztrák. Már régebben szeretne volna rendezni állampolgársági viszonyát a magyar állammal szemben. Szülei Magyarországon laknak, szívesen meglátogatná őket. Vizum iránti kérelmét nem régiben nyújtotta be a BÉCSI magyar követségen. Ha engedélyezik az utazást, nyugodtan átmegy és igyekszik állampolgársági ügyét BUDAPESTEN rendezni. Ha elutasítják kérelmét, akkor tudja, hogy még mindig a "nem kívánatos elemek" közé tartozik, de akkor is kérni fogja az állampolgári kötelekbeli való elbocsátását. Külön kiemeli, hogy a kormányrendelettről ezideig nem szerzett tudomást.

A RENDELET HAZAUTAZÁS SZEMPONTJÁBÓL SEM JELENT ELŐNYT
DECREE GRANTS NO ADVANTAGES FOR TRAVEL TO HUNGARY

A BUDAPESTI kormány határozata a hazautazás szempontjából sem jelent vonzóerőt, nyilatkozik egy 1948-as menekült énektanárnő (NU).

Ilyen irányu hatása csak akkor lenne, ha a jelenleg érvényben lévő beutazási feltételeket megváltoztatnák.

Ezidőszerint ugyanis, ugy a régi (1956 előtti) mint az új (forradalom utáni) menekültek, amennyiben a kommunista kormány részéről ellenük kifogás nem merül fel, - amennyiben már osztrák állampolgárok - akár egyénileg, akár pedig társasutazások keretén belül szabadon utazhatnak Magyarországra. Ez a lehetőség, miután az osztrák állampolgársági törvényben előírt négyévi várakozási idő az "új" menekültek számára is lejárt és ezek között is sokan vannak, akiket máris honosítottak, az Ausztriában élő magyar menekültek zöme részére, nyitva áll.

Összegezve fentieket, megállapítható, hogy a minisztertanácsi határozatról az Ausztriában élő magyar emigránsok közül csak igen kevesen tudnak. Így egy általános reakcióról beszélni e pillanatban még korai lenne. Kettős állampolgárságról az érdekeltek túlnyomó többségének egyáltalában nincsen tudomása. A rendezés másik legális módja, az állampolgári kötelekbtől való elbocsátás lehetősége pedig majdnem teljesen ismeretlen.